

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH

W RACIBORZU

dr Beata Fedyn, prof. Uczelni
Instytut Studiów Edukacyjnych

Promocja zdrowia psychicznego w przedszkolu

Wprowadzenie

***„Zdrowie należy do pojęć, które nie poddają się definicji formalnej.
Jest bowiem raczej ideą, te zaś nie posiadają konkretnych
desygnatów”***

(M. Demel 2008)

*(Demel M., Traktat o zdrowiu. (W:) Demel M. (red.), Repetycje. Wybrane zadania o kulturze fizycznej, zdrowiu i wychowaniu.
AWF, Warszawa 2008)*

Definicje zdrowia:

- ***profesjonalne***
- ***laickie (potoczne)***

Zdrowie

(w-g Karty Ottawskiej 1986)

- Wartość: *dzięki, której jednostka lub grupa może realizować swoje aspiracje i potrzebę osiągnięcia satysfakcji oraz zmieniać środowisko i radzić sobie z nim.*
- Zasób: *bogactwo dla społeczeństwa, gwarantujące jego rozwój społeczny i ekonomiczny, tylko zdrowe społeczeństwo może tworzyć dobra materialne i kulturowe, rozwijać się, osiągać odpowiednią jakość życia.*
- Środek: *do osiągnięcia lepszej jakości życia.*

Zdrowie jako trójjedność bio-psycho-społeczna

Zdrowie psychiczne

- ***Zdrowie umysłowe: zdolność do logicznego, spójnego myślenia, zdolność do uczenia się, rozwoju potencjału intelektualnego.***
- ***Zdrowie emocjonalne: zdolność do kontrolowania emocji, zdolność do radzenia sobie ze stresem, napięciem psychicznym, lękiem.***

(K. Weare, G. Gray 1996, za B. Woynarowska 2017)

Zdrowie społeczne

***Niezależność, autonomia jako cecha osób dojrzałych społecznie.
Zdolność do utrzymywania dobrych relacji interpersonalnych i
współpracy z innymi ludźmi. Zdolność do realizacji ról społecznych i
akceptowanie odpowiedzialności za siebie i innych.***

(K. Tones, J. Green, za B. Woynarowska 2017)

Zdrowie jako zjawisko (proces) dynamiczne

Zdrowie nie jest stanem statycznym, można je:

- ***Chronić, zapobiegać chorobom – profilaktyka chorób***
- **Doskonalić, pomnażać, zwiększać potencjał – promocja zdrowia**
  - ***Przywracać – leczenie, rehabilitacja***

Salutogenetyczny model zdrowia
(A. Antonovsky)

Poczucie koherencji

- *bodźce napływające w ciągu życia ze środowiska wewnętrznego i zewnętrznego mają charakter ustruktrowany, przewidywalny i wytłumaczalny (rozumiałość),
  - dostępne są zasoby, które pozwolą sprostać wymaganiom stawianym przez bodźce (zaradność),*
- *wymagania te są wyzwaniem wartym wysiłku i zaangażowania (sensowność).*

Pedagoga, nauczyciela, wychowawcę edukatora w podejściu salutogenicznym będzie interesowało:

- ***Jakie są czynniki podtrzymujące zdrowie?***
  - ***Jakie są wyznaczniki zdrowia?***
- ***Jak można sprawić, aby na kontinuum przesuwać się w kierunku idealnego zdrowia?***

www.zelrowie.pdp.pl

I. Umiejętności życiowe

***W-g WHO – umiejętności, zdolności, umożliwiające
człowiekowi pozytywne zachowania przystosowawcze,
dzięki którym skutecznie radzi sobie zadaniami i
wyzwaniami codziennego życia.***

***Termin ten nie dotyczy umiejętności w zakresie „fizycznej”
strony funkcjonowania człowieka***

***(umiejętności motoryczne, pielęgnacji ciała - umiejętności
praktycznych lub zdrowotnych) oraz umiejętności
zawodowych***

Rodzaje umiejętności życiowych

(w-g WHO)

1. Umiejętności podstawowe dla codziennego życia:

podejmowanie decyzji, twórcze myślenie, rozwiązywanie problemów, krytyczne myślenie, dobre porozumiewanie się, dobre relacje interpersonalne, empatia, radzenie sobie z emocjami i stresem

2. Umiejętności specyficzne (dotyczące radzenia sobie z zagrożeniami):

asertywne odmawianie w sytuacjach stanowiących zagrożenia dla zdrowia i życia (używanie substancji odurzających, podejmowanie stosunków seksualnych, akty agresji i przemocy)

II. Wpływ niedyrektywny

Polega na tym, iż zamiast modyfikowania zachowań wychowanków za pomocą dyrektyw, nakazów, perswazji, pedagog – nauczyciel - wychowawca posługuje się zadaniem bądź całą sekwencją zadań tworzącą określoną sytuację problemową.

***Wpływ pośredni nie wiąże się z oczekiwaniem
natychmiastowych efektów!***

***Korzystne efekty wpływu wychowawczego pojawią się
dopiero w następstwie długotrwałego kumulowania się
rozłożonych w czasie zaplanowanych działań***

Korzystne efekty: personalizacja wiedzy

kompetencje

autonomia

odpowiedzialność

III. Kształtowanie umiejętności kooperacyjnych

Wychowanie do współpracy, współdziałania, współbycia

Doktryny pedagogiczne (C. Freinet, J. Korczak)

Nurt (prąd) pedagogiki antyautorytarnej

(A.S. Neill, B. Spock, T. Gordon)

***Wychowanie samorządne, wspólnotowo uzgadniane normy,
niwelowanie czynników utrudniających współpracę i
współdziałanie uczniów i nauczycieli – indoktrynację,
opresję, zakazy, zarządzanie negatywnymi sankcjami,
wzbudzanie lęku, groźby.***

Praca zespołowa (grupowa)

- ***Pełniejsze wykorzystanie wszystkich kanałów komunikacji (aktywne słuchanie, mówienie „od siebie”, czytanie, pisanie).***
- ***Kształtowanie kluczowych umiejętności – współpraca, negocjowanie, dyskutowanie, kierowanie pracą innych, poddawanie się kierownictwu, uczenie się od siebie nawzajem, szacowanie swoich słabych i mocnych stron.***

(B. D. Gołębnik 2019)

Synergia uczenia się we współpracy (w małych grupach)

Tworzenie wspólnoty osób uczących się oparte jest na zjawisku synergii – ta kolektywna energia uaktywnia się w czasie wspólnej pracy. W pojedynkę nie jest się w stanie wykonać rzeczy, które stają się rezultatem pracy wspólnej.

(B.D. Gołębnik 2019)

Praca w zespołach sprzyja późniejszym zachowaniom kooperacyjnym, bardziej niż nauczanie frontalne (zbiorowe) i rywalizacyjne.

(R. Arends)

(Uczymy się nauczać. WSiP, Warszawa 1998)

Praca zespołowa

Prowadzi do ograniczania zachowań agresywnych.

Rozwija empatię, asertywność.

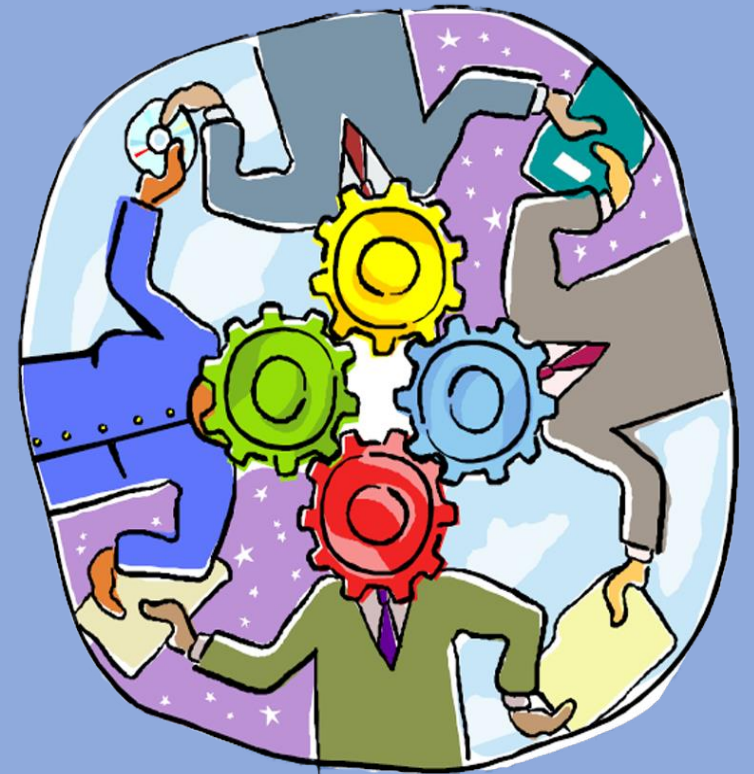
Zwiększa poczucie własnej wartości.

Rozwija kreatywność zespołową i indywidualną.

Wprowadzenie elementów zabawy

(aby wychowanek / uczeń doświadczał przyjemności z powodu samej realizacji zadania, a nie tylko osiągniętego efektu końcowego.)

Negocjowanie
Wymiana poglądów
Dyskutowanie
Polemizowanie
(Deliberowanie)
(D. Klus – Stańska)

Dziękuję za uwagę